

9.1. POTRATOVOST V OKRESECH KRAJE

Na vývoji úrovně potratovosti v okresech Libereckého kraje lze pozorovat stejné trendy vývoje jako vykazoval v průběhu celého sledovaného období od roku 1960 kraj. Jsou patrná tři období zvýšeného počtu vykázaných potratů. První se projevilo v době krátkodobého vzestupu úrovně porodnosti v letech 1963 – 1965 a druhé v průběhu období zvýšené reprodukce žen v sedmdesátých letech. Třetí a nejméně výraznější zvýšení úrovně potratovosti proběhlo v souvislosti se zrušením interrupčních komisí v roce 1986, kdy počet potratů výrazně rostl až do roku 1990. Vývoj počtu umělých přerušení těhotenství ve všech okresech sleduje vývoj celkového počtu potratů a vykazuje tedy stejné trendy vývoje.

Mezi roky 1990 a 1995 přesáhla intenzita poklesu úrovně potratovosti ve třech okresech Libereckého kraje padesát procent (Jablonec nad Nisou – 50,4 %, Semily – 52,5 % a Liberec – 53,5 %), v okrese Česká Lípa se projevilo snížení o 47,3 %. Dynamika změny počtu umělých přerušení těhotenství v porovnání údajů za toto období byla výraznější. Počet interrupcí na žádost ženy se snížil v okrese Česká Lípa o 53,4 %, Liberec o 56,1 %, Jablonec nad Nisou o 57,2 % a v okrese Semily o 57,7 %.

Prudký pokles úrovně celkové potratovosti v první polovině devadesátých let je patrný i z vývoje ukazatelů počet potratů na 1 000 obyvatel a počet potratů na 100 narozených. Oba dva tyto ukazatele podléhají velkému vlivu vedlejších faktorů – první z nich věkové struktury obyvatel okresu a druhý vývoji úrovně porodnosti. Nejvýrazněji se projevilo snížení ukazatele počet potratů na 1 000 obyvatel v okrese Česká Lípa, které mezi roky 1990 a 1995 činilo 7,5 bodů a ukazatel dosáhl hodnoty 8,0 ‰. Relativně nejmenší změnu vykázal okres Semily, a to 6,1 bodů na 5,5 ‰. Hodnota ukazatele počet potratů na 100 narozených se nejvýrazněji snížila v okrese Liberec a méně výrazně pak v okresech Semily a Česká Lípa.

V polovině devadesátých let se pokles celkové úrovně potratovosti zpomalil. Mezi roky 1995 a 2004 se počet potratů nejvíce snížil v okrese Semily (38,5 %) a nejméně v okrese Jablonec nad Nisou (20,3 %). K největšímu poklesu ukazatele počet potratů na 1 000 obyvatel došlo v uvedeném období v okrese Česká Lípa (o 2,6 bodu), k nejmenšímu v okrese Jablonec nad Nisou (1,3 bodu).

Výrazněji se však i v těchto letech projevila změna počtu umělých přerušení těhotenství. V okrese Semily došlo dokonce k největšímu propadu, o 55,5 %. Nejmenší pokles byl zaznamenán v okrese Jablonec nad Nisou (29,5 %). Celkově bylo zdravotnickými institucemi v roce 2004 vykázáno v okrese Semily 145 interrupcí na žádost ženy, v okrese Jablonec nad Nisou 322, v okrese Česká Lípa 387 a v okrese Liberec 508 umělých přerušení těhotenství.

Od počátku devadesátých let docházelo k prudkému snižování počtu umělých přerušení těhotenství, které výrazně přispělo k celkovému poklesu počtu potratů. Vývoj počtu samovolných potratů však vykazuje od poloviny devadesátých let stoupající trend. Nejvýraznější nárůst vykázal okres Liberec, ve kterém bylo mezi roky 1995 a 2004 zjištěno zvýšení o 106,6 %. Příznivější vývoj počtu samovolných potratů připadá na okres Jablonec nad Nisou (9,6 %).

Ze zdravotní statistiky vyplývají i údaje o umělých přerušeni těhotenství ze zdravotních důvodů. Jejich podíl na celkovém počtu umělých přerušeni těhotenství ve všech okresech kraje kolísá a v roce 2004 dosáhl v okrese Česká Lípa 14,7 %, Jablonec nad Nisou 17,7 %, Liberec 21,1 % a v okrese Semily dokonce 24,1 %. Nedostatek údajů však nedovoluje analýzu tohoto typu potratů podle věku ženy.